

GÖRÜŞLER

ANLATIM GÜÇLÜKLERİ

Bilim dilinin daha sağlıklı bir yapıya kavuşması için son yıllarda yoğun çaba harcanıyor. Yabancı kavramların Türkçe karşılıklarını sorgulayan yazılar, dil sorunları ile ilgili tartışmaların odak noktasını oluşturuyor. Bu konudaki gelişmelere bakınca, verilen emeğin boşa gitmediğini düşünüyorum. Artık yazarların çoğu yerleşmiş Türkçe terimleri kullanarak, dil konusundaki duyarlılıklarını ortaya koyuyorlar. Bu değişim sürecinin, daha yavaş olmakla birlikte, klinikte kullanılan konuşma dilini de etkileyeceğini sanıyorum. Böylece "yabancı kavramlar" sorunu, yavaş yavaş kendi çözüm sınırına ulaşacak gibi görünüyor. Ancak dil sorunlarını sadece uygun sözcüklerin seçimi ile sınırlamak yanıltıcı olabilir. Burada, bir görüşün okuyucuya nasıl aktarıldığının da yazının bütünlüğü açısından önemli olduğunu vurgulamak istiyorum.

Bilimsel yazılarda genellikle yabancı dildeki yayınlar kaynak olarak gösterildiği için öncelikle çevirilerdeki anlatım güçlüklerine değinmek gerekiyor. Bazı çevirilerde kaynak metine sadık kalmak uğruna Türkçe'de olmayan tümce kalıpları kullanılıyor. Yazıdaki dilin yapısını korumak için tümceler uzatılıyor, zaman kalıpları zorlanıyor, bazen noktalama işaretleri bile olduğu gibi aktarılıyor. Sonuçta aslına uygun ancak anlaşılması güç bir "çeviri dili" ortaya çıkabiliyor. Bu sorunu çözebilmek için hiçbir çevirinin aslı ile tamamen "aynı"

olamayacağını kabullenmek gerekiyor. Yazarın kullandığı dilin ne ölçüde korunabileceği, üzerinde tartışılacak bir konu. Ben yazılardaki bulgu veya görüşlerin anlaşılır bir dil ile aktarılmasını, kaynak metine sadık kalmak açısından daha anlamlı buluyorum.

Özgün araştırma ve gözden geçirme yazılarında da anlatım güçlüklerine rastlanabiliyor. Klinikte ya da bilimsel toplantılarda kolaylıkla aktarılabilen görüşler, yazıya dönüşürken tanınmaz hale gelebiliyor. Kendi görüşlerini çeviri dili ile aktarmak, sanıyorum ki, yazıya daha bilimsel bir hava kazandırma kaygısıyla yapılıyor. Anlatım tarzındaki bu değişikliği de gündelik konuşma dilinden uzaklaşma çabası olarak görüyorum.

Bilimsel verileri yalın bir dil ile tartışabilen usta yazarlarımızın anlatım tarzları, dil sorunlarının çözümü konusunda bize ışık tutabilir. Ancak kendimize özgü bir anlatım tarzı geliştirmek istiyorsak konuştuğumuz dile daha çok güvenmemiz ve yaratıcılığımızı harekete geçirmemiz gerekiyor. Türkçenin kurallarını aşmayan bütün anlatım arayışlarının, bilim dilini zenginleştireceğini düşünüyorum.

Dr. Fatih Ünal